

Nr 139.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående upplåtelse av rätt till stenbrytning å kronoholmen Stora Lyngön i Kville socken av Göteborgs och Bohus län; given Stockholms slott den 16 mars 1923.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

F. V. Thorsson.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 16 mars 1923.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden
LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON,
ÅKERMAN, SCHLYTER, ÖRNE.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson, anför härefter:
Med eget utlåtande den 27 januari 1923 har länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, med bifogande av yttranden från landsfiskalen i Kville distrikt ävensom fiskeriintendenten i Västra distriktet, till Kungl. Maj:ts prövning överlämnat en av stenhuggaren Artur Karlsson från

Nordgård, Hamburgsund, gjord ansökning om tillstånd att idka stenhuggeri på kronoholmen Stora Lyngön i Kville socken.

Landsfiskalen
i Kville
distrikt.

Efter att hava upplyst om att Stora Lyngön tillhörde de kronoholmar, som enligt kammarkollegii kungörelse den 25 april 1845 av Kungl. Maj:t upplåtits till fritt och allmänt begagnande av varje svensk undersåte, har landsfiskalen i Kville distrikt i berörda yttrande meddelat, bland annat, att holmen icke ägde någon betydelse för fiskerinäringen; att sökanden, som vore en fattig stenhuggare och måste anses sakna förutsättning att på ett mera självständigt sätt bedriva stenhuggerirörelse, emellertid vore en strävsam man med gott anseende; samt att sökanden förklarar, att han jämte arbetskamrater fått en beställning å gatsten till Göteborgs stad samt att, om tillstånd erhöles att bryta sten å Stora Lyngön, ett femtontal man där kunde en tid framåt erhålla arbete. Under framhållande slutligen av det nödläge, som för närvarande rådde inom stenhuggeribranschen har landsfiskalen funnit sig icke böra avstyrka bifall till ansökningen, varjämte han avgivit förslag till de villkor, som borde föreskrivas för holmens utarrendering för stenhuggeridrift.

Fiskeriintenden-
denten i
Västra
distriktet.

Fiskeriintendenten i västra distriktet har anfört, att holmen ifråga för närvarande ej hade någon större betydelse för fisket, varför det ur fiskerisympunkt ej kunde vara något att erinra mot att Stora Lyngön upplättes till stenavverkning.

Länsstyrelsen
i Göteborgs
och Bohuslän.

För egen del har länsstyrelsen anfört, bland annat, att något hinder mot upplåtelsen ur fiskets eller annan allmän synpunkt ej syntes föreligga.

Enligt vad landsfiskalen uppgivit, saknade sökanden ekonomiska förutsättningar att på mera självständigt sätt bedriva stenhuggerirörelse. Det torde därför kunna förutses att brytningen å Lyngön icke kunde av sökanden utövas på det vinstgivande sätt, att den kunde fortgå någon längre tid. Det torde också på grund av erfarenhet från tidigare liknande fall kunna antagas, att sökanden framdeles skulle överlåta en honom medgiven rätt till stembrytning å stenhuggeribolag.

Med hänsyn till möjligheten att under rådande arbetslöshet sysselsätta en del stenarbetare torde emellertid ansökningen icke böra helt avslås men bifallas allenast på det sätt, att sökanden medgäves rätt till stembrytning intill utgången av år 1924.

Beträffande villkoren i övrigt för utarrenderingen ville länsstyrelsen tillstyrka det förslag, som av landsfiskalen upprättats, dock med viss mindre ändring.

Domänstyrelsen har i avgivet utlåtande den 16 februari 1923 hemställt, att ansökningen måtte bifallas på sätt länsstyrelsen föreslagit.

*Domän-
styrelsen.*

Kammarkollegium, som den 1 mars 1923 avgivit infordrat utlåtande i ärendet, har anfört huvudsakligen följande.

*Kammar-
kollegium.*

Ifrågavarande holme, som icke funnes upptagen i gällande jordebok men i 1825 års jordebok för Kville socken redovisades bland oskattlagda holmar under kronotitel, hade jämte ett stort antal andra kronoholmar vid kusten av Bohuslän enligt rikets ständers skrivelse till Kungl. Maj:t den 15 februari 1845 och nådiga brevet den 10 nästpåföljande mars ävensom kammarkollegii därpå grundade kungörelse den 25 april samma år utan avgift till kronan tillsvidare upplåtits till fritt och och allmänt begagnande av varje svensk undersåte. Denna upplåtelse hade, såsom framginge av den utredning, som lämnats i Kungl. Maj:ts proposition till 1920 års riksdag, nr 105, angående stenavverkning å kronoholmen Trinnässlan, skett huvudsakligen med hänsyn till holmarnas betydelse för fiskerinäringen. Då av vederbörande fiskeriintendent vitsordats, att nu ifrågavarande holme icke för närvarande hade någon större betydelse för fisket och att förty ur fiskerisympunkt icke funnes några betänkligheter mot upplåtelse av rättighet till stenavverkning å holmen, hade kammarkollegium icke något att erinra mot bifall till ansökningen på sätt länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län föreslagit, dock att viss punkt i det av vederbörande landsfiskal upprättade förslagskontraktet borde erhålla av kollegium föreslagen ändrad lydelse.

Med avseende å vad i ärendet förekommit finner jag mig böra tillstyrka, att rätt till stembrytning å kronoholmen Stora Lyngön upplåtes i huvudsaklig överensstämmelse med de av myndigheterna föreslagna villkor. Dessa ansluta sig i allt väsentligt till dem, vilka gälla för den av riksdagen år 1920 medgivna upplåtelsen av stembrytning å kronoholmen Trinnässlan.

*Departements-
chefen.*

Den rätt till stembrytning å Stora Lyngön, som till en början må meddelas sökanden Karlsson, bör visserligen endast avse tiden intill utgången av år 1924. Då emellertid fortsatt upplåtelse av rätten till stembrytning å ön i fråga kan bliva av behovet påkallad, synes det mig, att — i likhet med vad som tillämpats beträffande Trinnässlan — det medgivande, som nu bör äskas av riksdagen beträffande Stora Lyngön, ej bör begränsas till viss tid eller avse viss person.

I enlighet härmed får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att upplåtelse av rätt till stenbrytning å kronholmen Stora Lyngön i Kville socken inom Göteborgs och Bohus län må efter Kungl. Maj:ts beprövande äga rum.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall och förordnar, att proposition av den lydelse, bil. litt. . . . vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gunnar Grip.
